

ПРОТОКОЛ

София, 10.07.2024 г.

от Обществено обсъждане

на Десетгодишен план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2024 – 2033 г.

Днес, 10.07.2024 г. от 10:05 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията в пълен състав, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На общественото обсъждане присъстваха Комисията Александър Йорданов, Благой Голубарев, Димитър Кочков, Пенка Трендафилова и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На общественото обсъждане присъстваха М. Димитров - директор на дирекция „Природен газ“, Л. Ненова – за началник на отдел „Цени, лицензии и пазари – природен газ“ (съгласно Заповед № 697 от 25.06.2024 г.), Р. Тодорова – началник на отдел „Контрол и решаване на спорове – природен газ“ и експерти в КЕВР.

Заседанието беше излъчено в реално време чрез интернет страницата на Комисията и се отразяваше от представители на средствата за масова информация.

Председателят откри общественото обсъждане и констатира, че не са налице правни пречки за провеждането му.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по Протокол № 195/04.07.2024 г., т. 1, за участие в общественото обсъждане на Десетгодишен план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2024 – 2033 г. са поканени заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, клиенти и организации на потребители.

Докладът с вх. № Е-Дк-797 от 28.06.2024 г. относно одобряване на Десетгодишен план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2024 – 2033 г. е изготвен от работна група в състав: Милен Димитров, Елена Маринова,

Ремзия Тахир, Росица Тодорова, Снежана Станкова, Людмила Ненова, Ралица Караконова, Дарина Кавалова, Рая Радева, Теодор Хиков, Рада Башлиева.

Съгласно решение на КЕВР по Протокол № 195/04.07.2024 г., 1, е осигурена и възможност за дистанционно участие чрез програмата за съобщения Skype.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-15-45-15/04.07.2024 г. като заинтересовани лица са поканени: **Министерство на енергетиката, „Булгартрансгаз“ ЕАД, „Булгаргаз“ ЕАД, Българска асоциация „Природен газ“, Българска газова асоциация, Асоциация на търговците и производителите на природен газ и водород, „Ай Си Джи Би“ ЕАД.**

Заявилите присъствено участие в общественото обсъждане са:

- г-н Светослав Иванов – председател на Българска асоциация „Природен газ“;
- г-н Александър Братанов - старши мениджър в „Акспо България“ ЕАД, член на Българска асоциация „Природен газ“;
- г-н Красимир Герчев - кмет на община Разлог;
- г-н Иван Димитров - председател на Общински съвет – гр. Разлог;
- г-н Георги Доневицин – заместник-кмет на община Банско;
- г-н Стоян Чолаков – технически директор на „Аресгаз“ ЕАД;
- г-жа Анна Прешелкова – изпълнителен директор на „Овергаз Мрежи“ АД;
- г-н Венелин Фачиков - директор на дирекция „Търговски услуги“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- г-н Константин Бонев – и.д. директор на главна дирекция „Технически операции“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- г-н Владислав Петров – и.д. на дирекция „Ключови проекти и инвестиционна дейност“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- г-н Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- г-жа Симона Тонева – ръководител сектор „Бизнес планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Министерство на енергетиката, „Булгаргаз“ ЕАД, Българска газова асоциация, Асоциация на търговците и производителите на природен газ и водород и „Ай Си Джи Би“ ЕАД не са заявили присъствено или дистанционно участие в обществено обсъждане.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Обществено обсъждане се провежда по доклад от 28.06.2024 г. относно одобряване на Десетгодишен план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2024 – 2033 г. В приложение е представен самият Десетгодишен план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2024 – 2033 г.

В общественото обсъждане последователно ще давам думата на всички организации чрез своите представители, които са заявили участие, в реда, в който изчетох заявителите. След това ще бъде дадена думата на представителите на „Булгартрансгаз“ ЕАД, за да изразят отношение по направените изказвания. След това думата ще имат представителите на работната група, накрая – членовете на Комисията.

И така, започваме с Българска асоциация „Природен газ“. Кой ще вземе думата, г-н Светослав Иванов или г-н Александър Братанов?

Св. Иванов – председател на Българска асоциация „Природен газ“:

Г-н Иванов, ако позволите...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Заповядайте, г-н Иванов.

Св. Иванов – председател на Българска асоциация „Природен газ“:

Ако позволите, аз бих предложил да смените малко реда на изказванията, тъй като всички ние около тази маса, каквото правим в нашето ежедневие, като задължение го правим - в интерес на обществеността, в т.ч. клиенти от всички видове сектори. Предполагам, че за всички ни ще е най-интересно да чуем първо становището на представителите на съответните общини. Предлагам Ви да тръгнем от пазара към участниците.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Г-н Иванов, аз ще сменя реда, но по принцип това не е практика в Комисията. Чете се и се дава думата по реда на заявителите, но за да не считате, че има някакво отношение по повод на Вашето предложение, тогава ще дам думата най-напред на инж. Красимир Герчев, който е кмет на община Разлог. Г-н Герчев, заповядайте.

Кр. Герчев - кмет на община Разлог:

Благодаря! Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на работната група. Аз искам да изразя становище по отношение на така направения доклад, най-вече в раздела за преносния газопровод до Разлог и Банско. Искам само да припомня, че с Решение 312 от 2018 г. на Министерски съвет този обект е обявен за национален обект по смисъла на §1 от Допълнителните разпоредби на Закона за държавна собственост и обект от национално значение по смисъла на §5, т. 62 от Допълнителните разпоредби на ЗУТ. Със заповед РД-02-15-97/2020 заместникът на регионалното развитие, министърът, е одобрил подробен устройствен план на този газопровод, който не е обжалван и е влязъл в сила. В нашата община са предприети съответните действия, назначена е комисия, която е определила размера на обезщетенията на „Булгартрансгаз“ ЕАД. Сключен е договор за лицензиран оценител, направени са пазарните оценки, изготвени са на земеделските земи и горските територии, изготвен и одобрен Констативен протокол, в който комисията е приела тези пазарни оценки, което показва, че ние доста сериозно сме работили с „Булгартрансгаз“ ЕАД по отношение на документалното придвижване на този проект.

За нас е изключително важно да се включи този проект в новия Десетгодишен план. Освен финансовите параметри, които аз зачетох, които са предложени, аз искам да обърна много сериозно внимание на екологичните ефекти. Нашата община даде много свидни жертви, когато трябваше да се реструктурира икономиката, именно в тази насока. Искам да припомня, че захрихме първите заводи за хидролиза и фуражни дрожди, за хартия, защото те обгазяваха населението и съответно много хора страдаха от тези проблеми. С газифицирането, в момента ние имаме едно газифициране, което е неконкурентоспособно, защото се придвижват са трейлери и цената е по-скъпа, но въпреки това имаме постигнати ефекти в екологичната обстановка.

Сигурен съм, че при реализирането на този проект количествата на потребление на газ ще бъдат много по-високи, защото освен... Ние сме газифицирали всички обществени сгради и тук искам да изтъкна един много важен проблем. Преди няколко години, при голям снеговалеж, ние не можахме да захраним с газ болницата и детските заведения, защото тези автомобили, които минават през прохода Предела, който е сложен и натоварен, не можахме да дойдат да доставят газа и ние бяхме принудени с какви ли не средства да... бяхме пред бедствено положение, така че сигурността на

доставките е изключително важна за нашия регион и затова апелирам този проект да бъде включен, защото...

Да, казва се външно финансиране, но той като е включен, как ще търсим външно финансиране? Още повече защо сме направили ние толкова много инициативи, предвижване документално, има решение на МС и смятам, че е напълно логично с общи усилия и с фирмата, и ние като общини, ние може да се откажем от съответните такси Общинският съвет, т.е. този проект да бъде доведен до някакъв край. Защото знаем, че в предишния период той беше включен, не беше реализиран. Няма да се връщам към причината, но нашата основна молба е да бъде преразгледан в тази точка, за да може този проект да бъде включен и съвместно като партньори да търсим начини на финансиране. Все пак има Зелена сделка, има варианти, План за възстановяване. Мисля, че със съвместни усилия може това да бъде направено, защото отпадайки от този Десетгодишен план, ние фактически приключваме с всички действия, които са направени досега, и съответно занаяпред той няма как да бъде реализиран.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Завършихте ли, г-н Герчев?

Кр. Герчев - кмет на община Разлог:

Да, завърших и това ще го... основното ми е, че искаме да бъде преразгледано от „Булгартрансгаз“ ЕАД и да бъде включен за реализация, и съвместно, като партньори, да работим в тази насока. Това е нашето огромно желание. Аз ще вхождам и писмено това, което сме заявили.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да. Вие казахте: да бъде включен. Всъщност този проект за преносния газопровод с АГРС до Банско и Разлог е включен в Десетгодишния план, но вероятно Вие имате предвид, че за разлика от всичките досегашни Десетгодишни планове, които отлагаха с по една година реализацията, изведнъж по неособено обяснен начин, се заявява, че проектът се отлага до 2028 г. за реализация. Доколкото разбирам, това, което Вие искате, ръководството на община Разлог, е да се ускори реализацията. Благодаря!

Г-н Иван Димитров, заповядайте, г-н Димитров, председател на Общинския съвет в гр. Разлог.

Ив. Димитров - председател на Общински съвет – гр. Разлог:

Уважаеми г-н Иванов, уважаеми членове на Комисията, уважаеми присъстващи в обсъждането, аз споделям изцяло казаното от г-н Герчев във връзка с нуждите от този газопровод. Между другото тези нужди са оценени както от „Булгартрансгаз“ ЕАД, още далеч, далеч преди повече от 10 години назад, така и от нашата държава, приоритизирайки този проект. Действително в доклада и в Десетгодишния план е посочено, че към настоящия момент този проект се е оскъпил и е нерентабилен. Интересно ми е защо и за какво са виновни 50-те хиляди жители на региона, че проект, който е с осигурено финансиране към 2018 г. - 2019 г., и е приоритизиран от държавата, всъщност не е осъществен. Предполагам за сметка на други проекти, с които нямах достатъчно време да се запозная с другите в този момент проекти. Реално повече от 15 години „Булгартрансгаз“ ЕАД залага в своята програма този проект, като се отлага с по една година, което в крайна сметка мотивира редица инвеститори в региона да предприемат действия по влагане на средства и т.н. И сега един път им казваме на тези хора, че на нас ни е скъпо, но няма да можем да осъществим този проект. Интересно ми е да разбере, всъщност този проект заложен ли е като такъв в Плана за развитие, кандидатствано ли е с него пред съответните европейски институции за финансиране и

т.н., защото най-лесното е да оставим хората в Разложката котловина, която между другото съм убеден, че повече хора в световен мащаб са чували за Разложката котловина и Банско, отколкото за редица други градове, които има в България, но въпреки това ние някак си стоим изолирани в България. Нямаме жп транспорт реално до нашия град. И газ няма да прекараме, въпреки че има изградена мрежа. Лично аз се опитвам да се включа на газ, но все още се отоплявам на дърва, тъй като в крайна сметка и операторът не може да смогне да достави съответните количества газ за хората, които са желаещи. Да не говорим за района на Банско, където е един огромен потенциален пазар от жилища и от жилищни сгради. Установено е, че в нашия район безспорно най-големият замърсител това са фините прахови частици, които са от битовото отопление. Повече може би от 70% от населението се отоплява именно на твърдо гориво и то не защото хората искат да карат дърва, да цепят, да носят и т.н., а просто защото няма газ. Оскъпяването, което всъщност се твърди, че може да се получи на цената на газа, извинявайте, е абсолютно незначително във връзка с ползите, които ще има за цял един регион.

Искам също така да отбележа, че и гр. Гоце Делчев е районът на... на община Гоце Делчев също може да се ползва от този газопровод, като най-малкото транспортните разходи ще се съкратят с около 60 км, само в едната посока. В двете посоки са 120 км. Това е един огромен район в България, който... всъщност, ако България не го иска, ами да видим да се обърнем към гърците ли, към македонците ли, все някой ще ни вземе в крайна сметка, ако толкова не е нужен на България този регион, за сметка на други – Пирдоп и т.н. проекти, които са осъществени и които е следвало да вървят един след друг заедно с този проект.

Затова ние действително настояваме и на настоящия етап просто заявяваме своето желание „Булгартрансгаз“ ЕАД да преразгледа своя Десетгодишен план. Ние ще окажем абсолютно всякакво необходимо съдействие на дружеството, каквото и досега сме оказвали, като чисто документално ние сме изработили и осигурили трасета и всичко останало, каквото може и каквото зависи от общината за прокарването на този газопровод. Ще продължим, ако трябва и ние да търсим някакво финансиране, но не може да отлагаме с шест години, след това още шест години и т.н. до безкрайност. В същото време, всички Вие, защото съм убеден, че всеки от Вас е ходил да почива в Банско, всъщност да дишате фини прахови частици, когато отидете там, и то не за друго, а просто защото нямаме газ, на който да се отопляваме. Зимата, имайте предвид, че зимата в нашия регион отоплителният сезон е повече от шест месеца в годината. И Вие ще ни казвате – ние ще Ви оставим без газ, защото не ни е рентабилно. Ами и на нас не ни е рентабилно да плащаме по 4 лв./м³ вода, при положение, че сме си копали водопроводите и при положение, че водата ни идва от 2 км, обаче я плащаме, защото например в Добрич нямат вода и ние заем, че трябва да бъдем солидарни с всички жители на държавата. И ако нашият газопровод, на общините Разлог и Банско, увеличи цената на газа с 0,1 ст. или 0,01 ст., не знам колко идват 0,4% от цената на газа, която е в момента, то тогава нека така да бъде. Там живеят, ако вземем и общините и Гоце Делчев, и Якоруда, и Белица и т.н., там живее ¼ от българското население. Благодаря Ви. Извинявам се. Аз просто професионално изкривяване.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Димитров. Минаваме към г-н Доневицин, който е заместник-кмет на община Банско.

Георги Доневицин – заместник кмет на община Банско:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, аз подкрепям казаното от община Разлог. Няма нужда да го повтарям, защото нашето становище е ясно и е същото. Имам един въпрос. Защо и каква е причината проектът да е обявен за

неефективен? По-скоро това е важно да разберем, защото мисля, че и община Банско, и община Разлог са доста големи потребители. Искаме чист въздух, искаме чиста околна среда, искаме да отиваме в планината, а в същото време казваме, че този проект е неефективен, който е най-екологичният. Това е.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Доневицин! Сега преминаваме към г-н Стоян Чолаков, който е технически директор на „Аресгаз“ ЕАД. Очевидно той не е по тази тема, но по темата, която разглеждаме общо днес: това е Десетгодишния план на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Стоян Чолаков – технически директор на „Аресгаз“ ЕАД:

Уважаема Комисията, уважаема работна група, колеги, здравейте! Аз обръщам въпроса за друго газопроводно отклонение, което изведнъж отпадна от Десетгодишния план на „Булгартрансгаз“. Говорим за газопроводното отклонение високо налягане за територията на Хисаря, Сопот, Карлово и Баня. Реално изминаха десет години, откакто беше добавен този проект към десетгодишните планове на „Булгартрансгаз“. С изненада установихме, че в настоящия разглеждан план това отклонение липсва изобщо, дори като намерение да бъде разглеждано прединвестиционно проучване. Заедно с общинските администрации ние проведохме доста процедурни действия, за да одобрим план схемите за газификация на тези общини. Реално в момента разбираме, че за този газопровод дори не е предвидено да се проведат предпроектни проучвания, за да разберем дали Карлово, Хисаря, Сопот, Калояново, в тези общини ще бъде реализирано това газопроводно отклонение. Очакваме колегите от „Булгартрансгаз“ да преразгледат своето намерение и да го добавят отново, защото реално доставката с трейлери на природен газ значително оскъпява цената към крайните потребители. Ние сме депозирали писмо, както и към Вас, така и към колегите от „Булгартрансгаз“ с искане за преразглеждане на настоящия Десетгодишен план и добавяне на въпросното газопроводно отклонение. Благодаря Ви!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Чолаков! Сега: г-жа Анна Прешелкова. Г-жо Прешелкова, слушаме Ви! Вие ще представите становището на „Овергаз Мрежи“ АД, като негов изпълнителен директор.

Анна Прешелкова – изпълнителен директор на „Овергаз Мрежи“ АД:

Благодаря Ви, г-н Председател! Уважаеми комисари, членове на работната група, колеги и партньори, позицията на „Овергаз Мрежи“ днес ще изрази относно дългосрочния бизнес план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2024 – 2033 г., в частта именно за проекта за изграждане на газопровод до Разлог и Банско. Днес за пореден път обсъждаме този бизнес план за развитие, чиято цел е, цитирам, „да даде максимална прозрачност за бъдещите перспективи за развитие и проектни идеи на дружеството, да осигури информираност на пазарните участници и подпомагане на взимането на дългосрочни инвестиционни решения“. И тук е времето всъщност да си припомним, че този бизнес план от 2013 г., в частта си за проекта развитие на газопровода до Банско и Разлог, е един и същ. През 2013 г. проектът влиза в дългосрочния бизнес план, в категорията проекти, които не са одобрени за инвестиране и за финансиране. 2015 г. газопроводът влиза в категорията на проектите, които са одобрени за финансиране и инвестиции и така до 2020 г., докато през цялото време има забележка към тези газопроводи, която твърди, че финансирането е осигурено по Международен фонд „Козлодуй“. Цитиран е Договор № 057А.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Това е от „Булгартрансгаз“ заявено?

Анна Прешелкова – изпълнителен директор на „Овергаз Мрежи“ АД:

Точно така! Пет години проектът е в бизнес плана със забележка, че финансирането е осигурено. 2021 г. тази забележка отпада. Проектът отново е вътре. 2022 г. и 2023 г. други три проекта, които през цялото време са включени заедно с проекта до Банско и Разлог, а именно до Свищов, Пирдоп и Панагюрище, в периода 2022-2023 г. се изпълняват. Газопроводът до Банско и Разлог се отлага. Само тук да отбележим, че на територията на Свищов, Пирдоп и Панагюрище няма един линеен метър разпределителен газопровод. На територията на Банско и Разлог има 50 км, имаме над 150 стопански потребители, голяма част от които общински. Имаме над 500 битови потребители и имаме обща годишна консумация от 30 000 MWh или 3 000 000 куб. м, на който му е по-говорящо. Всъщност днес сме се събрали да коментираме Десетгодишен план за развитие на мрежите, в който газопроводът до Банско и Разлог всъщност, уважаеми г-н Председател, е в категорията *не е взето инвестиционно решение*. Той е вътре в бизнес плана, но в категорията *отпаднали*, няма да бъдат реализирани. Всъщност бих искала да кажем на глас следното:

От доклада на работната група виждаме от комуникация със заявителя „Булгартрансгаз“, че при 100% собствено финансиране на проекта от страна на „Булгартрансгаз“ необходимото увеличение на приходите на дружеството, които приходи ще бъдат събирани от всички точки на входно-изходната система, включително и на изходна зона България, е 3 984 000 лв., съгласно финансово-счетоводното...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Годишно ли? На каква база?

Анна Прешелкова – изпълнителен директор на „Овергаз Мрежи“ АД:

Годишно. Съгласно финансово-счетоводният отчет на „Булгартрансгаз“ за 2023 г., годишните приходи на дружеството са в размер на 946 000 000 лв. Или изграждането на газопровода до Банско и Разлог би увеличило необходимите приходи с 0,4%.

Г-н Председател, разбира се, ние от „Овергаз Мрежи“ ще входираме и писмено нашата позиция, но настояваме Комисията за енергийно и водно регулиране да упражни всички дадени по закон правомощия и да задължи „Булгартрансгаз“ да изпълни планираният през 2015 г. и неизпълнен в рамките на десетгодишен период газопровод до Банско и Разлог. Благодаря Ви!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-жо Прешелкова! И сега, след като изчерпахме всички заявили участие, се връщаме на г-н Светослав Иванов. Предполагам, че сега вече е подходящият момент, г-н Иванов!

Светослав Иванов – председател на Българска асоциация „Природен газ“:

Благодаря, г-н Председател! Аз неслучайно направих това предложение в началото на заседанието. Благодаря Ви, че приехте съвета, който си позволих да дам. Просто исках да съм сигурен, че ще кажа само неща, които не са казани преди това от някой друг, за да не губим времето на Комисията.

Първо, важно е да отбележа като председател на Българска асоциация „Природен газ“, че в нея членуват много газоразпределителни предприятия, но също така и независимият системен оператор „Булгартрансгаз“. Отбелязвам това, за да стане ясно, че всъщност тази дискусия, която сега тече на тази маса, е предмет на дискусия на почти всяко заседание на Асоциацията, без значение от формата: управителен съвет,

контролен съвет, годишно събрание или просто случайно предизвикана дискуссия. Няма никакво значение дали някой иска да дръпне тръбата, образно казано, към Карлово, Хисаря, Банско, Разлог. Жив късмет е днес, че не са научили за заседанието кметовете на общините, които са по крайбрежната линия покрай Черно море в Югоизточна България. Всъщност в България има около 200 общински центъра, до които няма газопреносна мрежа.

Г-жа Прешелкова изнесе няколко интересни факта. Ще си позволя само тях да ги припомня. 11 пъти е включвано и изключвано отклонението за Банско и Разлог. Тук колегите от „Аресгаз“ дадоха интересна статистика за другото отклонение за Карлово и Хисаря. Това поставя на дневен ред един много важен въпрос. Първо, какъв е смисълът от този т. нар. Десетгодишен план, който при всяко неговото ново съставяне или промяна още от началото ние знаем, че той просто няма да бъде изпълняван?

Нищо лошо не искам да кажа за колегите от преносния оператор. Напротив! Аз съм абсолютно убеден, познавайки професионализма там, че по всяка вероятност има някакви причини, които не са в техния телевизор, което ги принуждава да постъпват по начина, по който те постъпват. Но статистиката, която беше изнесена дотук трябва да ни накара много сериозно да се замислим, защото става въпрос за общата дължина на магистралните газопроводни отклонения в България, които трябва да бъдат построени. Българска асоциация „Природен газ“ има такъв идеен проект разработен: за да бъдат всичките 265 общински центъра присъединени, е около 800 км. Не съм си правил труда да ги смятам като необходима инвестиция, тъй като цените днес значително по-динамично от миналото се променят, но това представлява около една пета от общата дължина на газопреносната мрежа, която се намира на територията на Република България. Ние в газовия бранш сме свидетели на това с каква сериозна скорост се изграждат магистрални газопроводи, които пренасят синьото гориво като очевидно все още желано благо, без значение дали ще го наричаме преходно или не, към съседни държави, но никой не иска да се замисли за местни пазар. Резултатът е три пъти и половина спад на търсенето на природен газ през последните тридесет години, без новопоявили се възможности да бъде компенсирана поне част от загубеното търсене.

Аз ще допълня статистиката с още малко числа, понеже стана дума за това дали е ефективен проектът за Банско и Разлог. Аз съм абсолютно сигурен, че този въпрос стои пред колегите от „Булгартрансгаз“ за всички други магистрални газопроводни отклонения. Но нека да Ви дам малко числа, за да си припомним всъщност за какво говорим. Колегите от Банско и Разлог, които работят в Банско и Разлог, към днешна дата продават около 30 000 MWh годишно природен газ, който е доставен до местните газоразпределителни мрежи под формата на компресиран природен газ.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Колко казахте?

Светослав Иванов – председател на Българска асоциация „Природен газ“:

30 000 MWh годишно. Аз не знам дали това е малко или много. Това е много относително понятие, но това, което със сигурност знам е, че съм виждал няколко извършвани през годините изследвания на нагласите на потребителите, които са потвърдени в други градове, между другото с конкретна практика, че при сваляне на днес заплащаната цена на потребителите на тези територии с около 30%, колкото всъщност представлява компонентата за компресиране в цялата страна, не само в тази територия, можем да разчитаме на много сериозно няколкократно увеличение на потребителите в битовия сектор, поради факта, че в днешните ценови нива няма как да конкурираме крадените дърва. Тука хвърлям една ръкавица към общинските ръководства, защото там има много неща, които могат да бъдат допълнително свършени. Но оценките на колегите, които се занимават с проучване на пазара,

показват, че тези 30 000 MWh в рамките на няколко години, ако бъде присъединена към газопреносната мрежа, местната мрежа, ще бъдат увеличени до 60 000 MWh. Да припомня какви проекти успяха да реализират колегите от „Булгартрансгаз“, за да кажа, че всъщност може би не е проблемът в ефективността или неефективността. Проблемът е някъде другаде. Силистра: изградени 80 км газопроводно отклонение. Продажбите за последните 12 месеца: 10 000 MWh. Ще повтора: 10 000 MWh, което е при пъти по-малко от днешните продажби в Банско и Разлог и около шест пъти по-малко от това, което Банско и Разлог може да постигнат, ако бъде построено магистралното отклонение. Свищов: 42 км срещу 52 400 MWh, предимно в едно предприятие, т.е. ползите за обществеността са да не казвам съмнителни, но под сериозен въпрос. Пирдоп и Панагюрище: 63 км. Това не знам дали е построено или е част от плана, но така или иначе там няма все още консумация. В Банско и Разлог говорим за 37 км срещу днешните 30 000 MWh и потенциално още поне толкова.

Колегите казаха и нещо много важно друго. Всъщност нормативната уредба, която регламентира принципите на регулиране на дейността на колегите от „Булгартрансгаз“, тя се базира на принципа на регулиране на горна граница на приходите. Извинете ме, ако бъркам терминологията, но смисълът на тази наредба е всъщност да гарантира такъв приход на колегите от преносното предприятие, което да им позволи да откупят която и да е инвестиция на територията на страната. Въпрос на това е да се прецени дали цената, която ще се получи след като разделим необходимите приходи на очакваните продажби е такава, че пазарът може да я плати. Това е въпрос на един друг анализ. Аз твърдя, че няма такъв проблем. Проблемът не е в невъзможност на пазара да плати това, което обществото солидарно трябва да даде допълнително, за да могат населени места като Банско, Разлог, Хисаря, Карлово, Приморско и всичките други останали общини, да не ги изреждам, да бъдат присъединени към газопреносната мрежа.

Ще приключа с един последен аспект на това, което е прозвучало като дискусия и в рамките на Асоциацията. Възниква много важен въпрос: всъщност има ли някой интерес от тази забава? Това е изключително важен въпрос. Аз много дълго съм си задавал този въпрос и отговорът е много прост. Отговорът е: да, има един-единствен, който има интерес от тази забава и това е единственият, който гарантира, специално за Банско и за Разлог, днешните услуги по компресиране и пренос на природен газ.

Искам да обърна внимание на Комисията, че всяко ново магистрално отклонение, освен, че решава проблемите на местното газоразпределително предприятие да развива по-бързо мрежата си, създава възможности и за конкуренция в този бранш: компресирания природен газ, тъй като в момента половината от компресиращите станции на територията на страната са присъединени именно към такива мрежи, към газоразпределителните мрежи. Ние като не развиваме тази мрежа, ограничаваме конкуренцията и в още един изключително важен сегмент.

Ще приключа с едно припомняне. Аз съм популярен като живата история на газовата индустрия или поне на разпределението, защото скоро чукнах тридесет години като формален опит в бранша. Аз много добре помня, когато в Комисията за енергийно и водно регулиране бяха издавани първите лицензии за дейностите разпределение и снабдяване с природен газ. Първите бизнес планове, които бяха представени от тогавашните кандидат лицензианти, те разглеждаха способа за доставка на природен газ със съдове под налягане като една авангардна технология, която временно да реши проблема с липсата на магистрални газопроводни отклонения. За съжаление, поради това, което описах преди малко като история, тя се превърна в трайно решение, от което страда много, много голяма част от българското общество. Затова аз се присъединявам към призива на представителите на съответните общински ръководства, но не като да задължим „Булгартрансгаз“ да похарчи едни пари. Никой не очаква от тях да правят подаръци. По-скоро да бъде намерен онзи модел, а според мен за него има

всички предпоставки, защото регулаторната рамка го позволява, който да направи тези инвестиции незабавно изпълними и взаимноизгодни за всички участници на пазара, а на пазара се срещахме поне три страни. Първо, това са крайните клиенти. Второ, политическите ръководства на съответните общини. Трето, всички ние, които сме призвани ежедневно да удовлетворяваме потребностите на клиентите. Благодаря Ви!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Иванов! Колеги, мисля, че изчерпах всички, заявили участие присъствено в днешното заседание. Не виждам в залата вдигнати ръце за искане на думата. Обръщам се към работната група. Кой от работната група ще вземе отношение по повод на дискусиата, която се разви в общественото обсъждане? Заповядайте, г-н Димитров! Имате думата!

Милен Димитров – директор на дирекция „Природен газ“ в Комисията за енергийно и водно регулиране:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми представители на общините Банско и Разлог, уважаеми представители на „Аресгаз“, на „Овергаз Мрежи“, на Българска асоциация „Природен газ“, искам да информирам Комисията за нови факти и обстоятелства по процедурата за одобряване на Десетгодишен план на „Булгартрансгаз“. Получихме в Комисията копие на писмо, адресирано до „Булгартрансгаз“ от „Аресгаз“, в което се посочва казаното от „Аресгаз“. Комисията очаква отговор на това писмо до подателя, както и да информира Комисията за становището по повдигнатия въпрос.

По отношение на този проект бих искал да отбележа, че всъщност действително не присъства в Десетгодишния план на „Булгартрансгаз“ за периода 2024-2033 г., докато в предишните десетгодишни планове присъстваше, но като възможен проект за реализация. Той не присъстваше в таблиците в тригодишната инвестиционна програма на дружеството, за които инвестиции е взето решение, както и десетгодишната програма на „Булгартрансгаз“. Проектът за Сопот и Хисаря не присъстваше.

По отношение на поставения друг важен въпрос: за газопроводното отклонение до Банско и Разлог. Бих искал да отбележа, че в Десетгодишния план за периода 2024-2033 г. установихме, че срокът за реализация се отлага от 2025 г. на 2028 г. Комисията изиска на два пъти информация и становище от „Булгартрансгаз“ за това отлагане на реализацията на този проект. „Булгартрансгаз“ представи необходимата информация в Комисията. Тя беше анализирана от работната група и бяха направени изчисления, чисто икономически и финансови изчисления. Представена е информация за инвестицията и за повишаване на инвестицията, като дружеството заявява, че инвестицията е актуализирана по аналогия на подобни проекти, които са реализирани от дружеството. В изчисленията се съдържа един оптимистичен вариант по отношение на пренесените количества. Тук бяха отбелязани количествата, необходими за Банско и Разлог, които са в размер на около 30 000 MWh в двадесетгодишен период, на изчисление на проекта за установяване дали е икономически ефективен този проект. Периодът е двадесетгодишен, като за този двадесетгодишен период са взети едни оптимистични количества, като нарастват през 2047 г. на 220 000 MWh: от 30 000 MWh на 220 000 MWh. По отношение на цените за достъп е прогнозирано едно равномерно повишение, които следва да се заплащат и които изплащат проекта за разглеждания период.

Работната група дисконтира паричните потоци, които всъщност са функция на приходите и на разходите и изчисли нетната настояща стойност на проекта. „Булгартрансгаз“ е представило четири варианта за финансиране. Единият вариант е 100% финансиране от страна на „Булгартрансгаз“. Вторият вариант е с 50% финансиране от „Булгартрансгаз“ и 50% грантово финансиране. Третият вариант е с

20% финансиране от страна на „Булгартрансгаз“ и 80% грантово финансиране. Четвъртият вариант е 12% финансиране от страна на „Булгартрансгаз“ и 88% грантово финансиране.

При тези четири варианта работната група изчисли нетната настояща стойност и вътрешната норма на възвръщаемост, с цел установяване на база на представените данни, проектът икономически ефективен ли е, или не е. Резултатите показват, че при първите три варианта нетната настояща стойност е отрицателна. При четвъртият вариант, при 12% финансиране от страна на „Булгартрансгаз“, нетната настояща стойност е положителна величина, т.е. при подобно финансиране проектът чисто икономически е логически да се осъществи. Към момента, с информацията, с която разполагаме, не е осигурено такова грантово финансиране за реализация на проекта.

Работната група това направи и това подробно беше представено в доклада, със съответните данни за отделните параметри, които касаят икономическата целесъобразност на проекта. Това е по отношение на финансовите показатели на проекта.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря, г-н Димитров! Сега се обръщам към представителите на „Булгартрансгаз“. Моля, който от петимата представители, които ги изчетох в началото на заседанието, като взема думата да се представя пред микрофона. Заповядайте!

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Никола Делев – изпълнявам длъжността директор „Стратегическо планиране и развитие“. Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми членове на работната група, благодаря за възможността да участваме днес в заседанието за обществено обсъждане. Благодаря на членовете на работната група за коректно представения доклад. Изразяваме съгласие с изложеното в доклада и със заключенията. Благодаря, разбира се, и на колегите и партньорите от Асоциацията, от газоразпределителните дружества и на представителите на общините.

Безспорен е положителният екологичен и икономически ефект от развитието на газификацията и от разширяването на употребата на природен газ, включително за сметка на замърсяващи изкопаеми горива. По никакъв начин „Булгартрансгаз“ не се отказва от реализацията на този проект. Този проект не е ваден от плана, проектът за Банско и за Разлог. С него ще започна, после ще се върна и на отклонението за Сопот и Хисаря. Планът е актуализиран. Очакваната стойност на проекта е актуализирана в съответствие с по-актуални данни от изпълнени други проекти на преносното предприятие за газова инфраструктура, за да даде една актуална представа за очакваната стойност на обекта.

Както г-н Димитров отбеляза, за оценката на приходната част при икономическата оценка е заложена една бих казал доста оптимистична оценка за потреблението, нарастващо от 30 GWh годишно към момента не до 60, а до над 200 GWh годишно за 20-годишен период.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

И за 60 не е малко. Двойно...

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Да, ние седморно сме разгледали и отново излиза, както беше отбелязано, проектът излиза икономически ефективен при осигуряване на 88% безвъзмездно финансиране на инвестицията. Ние не сме се отказали от този проект. Дори към

момента се правят проучвания на възможни фондове и програми, по които той би могъл да получи финансиране. Бихме приели протегнатата ръка от представителите на община Разлог, които казаха, че също биха се включили в търсенето на такива възможности. Смятам, че в едно партньорство, предвид и Зелената сделка, е напълно възможно да намерим такава програма, която да позволи финансирането, така че този проект да бъде реализиран по ефективен начин.

По отношение на проектната идея за газопроводно отклонение Хисаря-Сопот-Карлово. Ние не сме се отказали от нея. Както беше посочено, в това бъдещо потенциално развитие на газопреносната мрежа е включено като проектна идея в плана. Не е бил включван и не би могъл да отпадне от конкретния списък с проекти, но така или иначе ние не сме се отказали от него. Получихме Вашето писмо. Изпратили сме отговор с копие до Комисията, с който потвърждаваме, че не сме се отказали от реализацията на този проект. Ще се радваме да получим и от Вас данни, които да могат да ни помогнат да развием предпроектното проучване и просто причината да отпадне от тази текстова, допълнителна описателна, част е, че в тазгодишния план са включени проекти с по-висока проектна готовност, но по никакъв начин не е изключен. Напротив, той продължава да бъде част от плановете за прединвестиционна подготовка на „Булгартрансгаз“. Бихме могли да проведем и допълнителна среща с „Аресгаз“, с представители може би на общините на по-късен етап, за да обсъдим конкретни данни, предложения и възможности.

Стоян Чолаков – технически директор на „Аресгаз“ ЕАД:

Въпросното газопроводно отклонение, искам само да добавя, че то преминава през територията на няколко лицензианта. Започва от община Калояново, което е територията на „Ситигаз“, минава през „Аресгаз“, преминава след това „Карловогаз“ за територията, за града в община Карлово и стига до община Сопот, т.е. не е интерес само на един лицензиант. Тук говорим за няколко дружества, през територията на които преминава въпросното газопроводно отклонение.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Завършихте ли, г-н Делев?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Да! Г-жа Прешелкова каза, че те и писмено ще внесат своето становище. Потвърждавам, че ние и писмено ще отговорим, когато го получим.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря!

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Благодаря и аз!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Искам да запитам друг от „Булгартрансгаз“ ще вземе ли думата, или г-н Делев изрази общото становище на присъстващите петима? Добре. Обръщам се към колегите. Заповядайте, г-н Йорданов!

Ал. Йорданов – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:

Благодаря Ви, г-н Председател! За да бъде кратък, ще прескоча обръщението. Аз вече изразих становище по повод на доклада и проекта за Десетгодишен план на

„Булгартрансгаз“, което е отразено в протокола. Няма да го повтарям. В голяма част съвпада със заявените позиции на ползвателите на газопреносната мрежа на това заседание. Тук ще кажа само основните неща. Първо, моето лично убеждение е, че националният газопреносен оператор е създаден с цел предимно и основно да задоволява нуждите от пренос за националния пазар и за потребителите на територията на Република България. Ще подмина част от коментарите, но ще кажа, че по мое собствено убеждение Банско, Разлог, Карлово, Хисаря и всяко друго населено място в България са неделима част от Република България и няма как да ги третираме различно.

На последно място ще кажа, че още при разглеждането на доклада аз изразих и критичното си отношение към защитената по закон информация, в основната си част отчетна, която „Булгартрансгаз“ претендира за заличаване от документите, които се оповестяват публично. Първо, защото не смятам, че обществеността по този начин разполага с всички данни, за да може да проведе публичното обсъждане, както е необходимо и заинтересованите страни да могат адекватно и коректно да се произнесат, т.е. да дадат своите становища. Второ, защото смятам, че „Булгартрансгаз“ оперира с публични средства и респективно дължи необходимата публичност на разходите си пред обществеността и ползвателите на мрежата.

От друга страна, тук искам да обърна внимание, че развитието на мрежата обаче по закон е приоритет на енергийната политика, която всъщност е основно в компетентността на изпълнителната власт. Регулаторът тук има една друга роля и тя е да осигури публичната консултация, публичното обсъждане да се състои по правилата, така че мнението на всички заинтересовани страни да бъде чуто и отчетено, и съответно да настоява пред оператора да изпълнява своите публични ангажменти. Оттук нататък аз въобще не се съмнявам във възможността, компетентността и ресурса на оператора да привлича всякакъв род грантови финансираня. Това се вижда и по реализираните други проекти, в това число и такива, които не са с основна цел да задоволяват българския пазар, така че аз тук съмнение въобще нямам, че финансов ресурс може да се осигури, още повече при съответно, както видяхме, протегнатите ръце, както от страна на съответните общини, ползватели на природен газ, така и от страна на лицензиантите, които пък вече обслужват преноса по разпределителни мрежи до крайните клиенти.

Присъединявам се абсолютно към настояването „Булгартрансгаз“ да отчита необходимостта от по-ускорена газификация на населените места в България, защото по-големият обем продажби, които той ще реализира на територията на Република България ще имат ефект не само по отношение на неговите приходи, а по отношение на развитието на курортните селища, по отношение на комфорта на потребителите, по отношение на екологията и още много, много неща, които сега няма да изброявам, за да не отнемам времето на аудиторията. Г-н Председател, присъединявам се към настояването на потребителите и лицензиантите на газоразпределителни мрежи „Булгартрансгаз“ да премести акцентите си малко повече в посока задоволяване на нуждите на вътрешния пазар.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Йорданов! Г-н Голубарев, заповядайте!

Бл. Голубарев – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:

Благодаря, г-н Председател! Ще бъда много кратък, защото колегата Йорданов доста подробно каза неща, с които съм абсолютно съгласен. Просто ще изразя моето мнение, че газификацията в края на краищата трябва да се обърне и към вътрешния пазар. Досега обществото наистина е повече запознато с външните пазари и развитието им, но мисля, че държавната политика е в дълг към вътрешния пазар. Тук се изразиха много ясно притеснения от това, показаха се цифри, които говорят за това нещо, така че

вътрешният пазар наистина заслужава да му се обърне подобаващо внимание.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Голубарев! Да! Заповядайте! Г-н Кочков има думата.

Д. Кочков – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:

Кратко пояснение, г-н Председател, което е извън топика, но понеже беше засегнато тук в изслушванията... Да поясня, че при формирането на цените на ВиК услугите принципът за солидарност се прилага само на регионално ниво и цената в Добрич няма нищо общо с тази, която е в Банско и Разлог. Просто пояснение, за да се знае. За протокола.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Г-н Димитров се съгласи с казаното, още повече, че то е самата истина това, което казва г-н Кочков. Добре! Някой друг поиска ли думата? Заповядайте! Слушаме Ви, г-н Делев!

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Благодаря, г-н Председател!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

...По повод вероятно изказването на колегите?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Да, само бих желал във връзка с това, което г-н Голубарев изказа за развитието на вътрешния пазар. Разбира се, то е важно и вътрешният пазар на природен газ в България има голям потенциал за растеж и съответно за реализиране на положителен, значим ефект, икономически, екологичен и т.н. Мисля, че никой от тази страна на масата и от отсрещната страна няма съмнение в ползите от природния газ. Просто бих искал да отбележа, че развитието на вътрешния пазар далеч не се ограничава само в действията на преносния оператор за изграждане на довеждаща инфраструктура. Имаме населени места, индустриални зони с осигурен достъп до природен газ, където също има все още значителен потенциал за растеж и това е въпрос на действия и мерки от всички пазарни участници, не само от преносното предприятие. Благодаря!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря, г-н Делев! Заповядайте, г-н Иванов!

Светослав Иванов – председател на Българска асоциация „Природен газ“:

Аз ще си позволяя само един коментар по повод на припомнянето от страна на г-н Кочков. Вярно е, че наистина във ВиК сектора е така, но там нямаме аналог на термина газопреносна мрежа. Ако опитате да направите, макар и косвена, аналогия, ще видите, че има много смисъл в това да търсим солидарност на територията на цялата страна, когато говорим за газопреносната мрежа.

По отношение на числата: само ще си позволя няколко неща да припомня, тъй като според мен не бях разбран правилно. Силистра, казах, 10 000 MWh, при инвестиция 12 300 000 евро. Като разделите едното на другото, ще видите, че се получава някаква специфична инвестиция от порядъка на около 1300 евро/MWh годишни продажби. Това е важен параметър, според мен. Дори и да извадим това, за което говорим като грантово финансиране, пак се получава една солидна инвестиция от

порядъка на 330 евро/MWh, така че добре е като си говорим за тези неща да не пропускаме принципа на еднакво третиране, но не по отношение на плановете, а по отношение на това, което сме направили до вчера. Ако си направим този труд, ще видите, че Банско, Разлог, Хисаря, Карлово и, както г-н Йорданов каза, всяка друга българска община заслужават да бъдат газифицирани при не по-лоши условия от всички, които са постигнати към днешна дата. Благодаря Ви!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Иванов! Мисля, че други изказвания няма. Тогава аз взимам думата. Да, заповядайте, г-жо Прешелкова!

Анна Прешелкова – изпълнителен директор на „Овергаз Мрежи“ АД:

Благодаря Ви, г-н Иванов! Бих искала да коментирам следния факт. Говорим за икономическа ефективност на проекта, но тя основно се определя, освен продажбите, както каза г-н Милен Димитров, и от стойността на инвестицията. Прогнозната стойност на инвестицията на газопровода до Банско и Разлог колегите от „Булгартрансгаз“ са я изчислили на 600 евро на линеен метър. За сравнение: последно изградените газопроводи до Свищов, Пирдоп и Панагюрище по отчетни данни, публикувани във финансовите отчети на „Булгартрансгаз“, са били 300 евро на линеен метър.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

600 лева...

Анна Прешелкова – изпълнителен директор на „Овергаз Мрежи“ АД:

600 евро на линеен метър. Двойно по-висока инвестиция, прогнозна стойност. Извинявам се...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Това е към Панагюрище-Пирдоп?

Анна Прешелкова – изпълнителен директор на „Овергаз Мрежи“ АД:

300 евро към Свищов и Панагюрище, отчетни данни. 600 евро прогнозна стойност за Банско и Разлог на линеен метър, т.е. това също трябва да бъде оценено, когато изчисляваме икономическата ефективност. Само един коментар по отношение и на изказаното от г-н Йорданов. Благодаря Ви, наистина! Нека да кажем пак на глас всички тук, че в този Десетгодишен план на „Булгартрансгаз“, който днес обсъждаме, в тригодишната програма от 2024 г. до 2026 г. имаме заложили инвестиции за изграждане на нови газоизмервателни и газорегулаторни станции в размер на 300 000 лв. Благодаря!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря, г-жо Прешелкова! Заповядайте, г-н Герчев!

Красимир Герчев - кмет на община Разлог:

Понеже ние сме и политически лица, искам, ако може, да се даде някакъв отговор, защото ние дължим на жителите: защо след като беше осигурено финансиране за този газопровод, то не се случи? Нищо повече.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря, г-н Герчев! Тогава взимам думата аз. Най-напред искам да кажа, че абсолютно неуважително е отсъствието на изпълнителния директор на

„Булгартрансгаз“ г-н Равначки. Неуважително не толкова към Комисията, дори бих казал не толкова към останалите участници в общественото обсъждане, колкото към самия документ, който ние разглеждаме, защото мисля, че няма по-важен документ за „Булгартрансгаз“ от Десетгодишния план на дружеството за развитие на газопреносната мрежа. Това е категорично и мисля, че моите колеги споделят това мнение.

На второ място, ще отбележа, че газопреносното дружество, както и електропреносното дружество са естествени монополи. Затова те са със специален режим, те са на 100% държавни и Вие знаете, че ние защитихме пред ЕК искания определен процент от „Булгартрансгаз“, „Булгаргаз“ да бъдат предоставени да частни акционери. И това го правим неслучайно, защото считаме, че тези дружества трябва на първо място и единствено да защитават обществения интерес. Днес това, което чухме от кметовете и общинското ръководство на Банско, на Разлог, на района за Карлово, Калояново, показва, че те наистина имат сериозни възражения по отношение на инвестиционната политика на „Булгартрансгаз“. Наистина поставя се въпросът: какъв е смисълът на този Десетгодишен план, когато например за отклонението към Банско и Разлог този газопровод е влязъл в плановете още през 2012 г. или 2013 г.? Ако се гледа Десетгодишния план, десетгодишен срок да беше даден на този газопровод, той вече трябваше да бъде реализиран. Вместо това, досега се отлагаше с по една година. Сега изведнъж се иска отлагане с три години.

Аз не виждам разумни аргументи за подобно поведение. Г-н Иванов ми взе думата за нещо, което тук си бях записал да го кажа, а то е: очевидно, че нереализирането на този газопровод нанася ущърб и вреда на един от най-силно развитите туристически райони на България. Говоря за Банско и Разлог, но също и за Карловския регион, където има друг вид бизнес, който се нуждае от доставка на природен газ. Очевидно е, че за всички битови потребители в тези райони това е лишаване от възможността да има доставка на тръбен природен газ. Има ли бих казал печеливш в ситуацията? Да! Печеливш е доставчикът на компресиран природен газ. Аз си задавам въпроса: има ли някакво отношение този доставчик към непрекъснатото отлагане на сроковете на реализация на отклонението до Банско и Разлог? Аз зная какво ще ми отговорите: че няма такова нещо, но ако искате да докажете, че няма такова нещо, ускорете реализацията на този проект. Тогава Вие ще защитите с определено конкретно действие, а не с непрекъснато отлагане на срока за реализация, защото аз не знам дали и в 2028 г. този проект ще бъде реализиран.

На следващо място. Ние имаме 14-дневен срок, който се дава за становища както от участниците, така и от самия заявител за становище пред Комисията. След като чухте мнението на обществеността в тези райони на страната, постарайте се, съберете се, решете и поискайте от Комисията корекция в Десетгодишния план, в съответствие с това, което беше толкова енергично защитавано от тези хора.

Имам и такъв въпрос към Вас. Във Вашата програма е включена и връзката между мрежата на „Булгартрансгаз“ и ПГХ „Чирен“. За него има ли осигурено финансиране? Ако има, откъде е и кои български потребители ще се възползват от това отклонение? За да постъпи газ в „Чирен“, той трябва да дойде от т. нар. Балкански газопровод. Има ли газ за българската държава, който тече по Балканския газопровод?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Уважаеми г-н Иванов, благодаря за въпроса. Новата газопроводна връзка между ПГХ „Чирен“ и единната газопреносна инфраструктура на „Булгартрансгаз“ не се ползва...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Къде... При Бутан ли ще бъде?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

При Бутан. Да!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, слушам Ви!

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Не се ползва с безвъзмездно финансиране.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Със...

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

...С безвъзмездно финансиране. Ако позволите...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Аз това казвам. Затова питам Ваше ли ще бъде?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Да.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Изцяло?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Заемно финансиране.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Добре. Защото тази връзка за Вас е приоритетна по отношение на осъществяване на връзката за големи региони в страната?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Тази връзка осигурява поток на природен газ към и от подземното газохранилище „Чирен“, съответстващ на увеличените капацитетни възможности на самото газохранилище след разширението му. Знаете, че капацитетът за добив и нагнетяване към момента е около 3 500 000 куб. м/ден.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Откъде ще дойде природният газ, който ще нагнетявате?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Ще обясня. Капацитетът към момента е около 3,5 млн. куб. м/ден за добив и нагнетяване. Ще достигне 8-10 млн. куб. м/ден.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Точно така! Като обем: около 1 млрд. куб. м...

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Общият обем за съхранение ще се увеличи в обемни единици от 550 млн. на 1 млрд. Тези капацитетни възможности съответстват вече и на възможностите за съхранение. Този газопровод е необходим за това. Той допълнително освен това ще даде и сигурност на дейностите по съхранение, в смисъл на възможностите за добив и възможностите за нагнетяване. Газът, който ще се нагнетява... Търговските участници, пазарните участници, които искат да нагнетят газ, избират от коя входна точка искат да вкарат газ в България, като отчетен добив с страната почти няма собствен, от коя входна точка на газопреносната система искат да вкарат газ и колко от този газ, всичкия или част от него, искат да нагнетят в „Чирен“. Няма ограничение за използването на нито една входна точка по газопреносната система на „Булгартрансгаз“ и няма и да има след разширението на „Чирен“ за нагнетяването на този газ в хранилището. Напротив! И неведнъж сме го комуникирали. В светлината на амбициите за диверсификация в страната, изключително важно за навлизането на LNG на българския пазар, по-широкото използване въобще в региона, е разширението на ПГХ „Чирен“, защото то ще даде тази гъвкавост. Знаете за необходимостта от бързо разтоварване на танкерите. В рамките на няколко дни трябва да бъде разтоварено всяко карго и да бъде регазифицирано, подадено към газопреносната инфраструктура. В тази връзка разширението на „Чирен“ е изключително важно.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Аз не отричам необходимостта от разширението на „Чирен“. Това е друга тема. Абсолютно съм съгласен. Аз обаче Ви припомням, че тръбата, от която може да постъпи от Бутан до „Чирен“ природен газ, на 80% е ангажирана от знаете: „Газпром експорт“. За какви количества Вие ми говорите, които ще вървят по тази тръба? Има само 20, може би под 20%, които са резервирани за краткосрочни договори.

Венелин Фачиков - директор на дирекция „Търговски услуги“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Ако може, г-н Председател, извинявам се, да се включа и аз.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, кажете!

Венелин Фачиков - директор на дирекция „Търговски услуги“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Мисля, че миналата година пак на такова заседание обсъждахме Десетгодишния план и имаше подобни въпроси. Спомням си, че тогава обсъждахме как нашата газопреносна мрежа е единно цяло и от всяка една входна точка до всяка една изходна може да се достигне независимо една от друга. Затова и входно-изходен модел действа на тарифиране. Тогава пак се обсъждаше този газопровод. На практика той ще бъде от полза за всички ползватели, защото всеки, който си заявява за нагнетяване или за добив количества, може да бъде, независимо кой е ползвател. Има капацитет резервиран, заявява...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

То трябва да има свободен капацитет по тръбата. Ако говорите за същото...

Венелин Фачиков - директор на дирекция „Търговски услуги“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Именно. Този газопровод дава възможност по-ефективно... На първо място: ще увеличи капацитета за нагнетяване и за добив. Повече газ ще може да влезе за единица време, да се добива, когато е необходимо. Това са критични параметри, особено през зимния период. Второ, и това не е маловажно, този газопровод увеличава ефективността на експлоатацията на газопреносната мрежа като цяло от това как се добива, с какви параметри, защото е предвидено да работи на по-високо налягане. Въобще като цяло газопроводът затова е и приоритетен, защото ще допринесе за намаляването на разходи и ще увеличи възможностите на ползвателите на целия български пазар.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Добре, но все пак... Кратко...

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Съвсем кратко допълнение, ако позволите. 80% е резервиран от капацитета не на газопровода в частта на Бутан, а на входно-изходната точка.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

На колко процента е там?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Входно-изходната точка на българо-сръбската граница не означава това, че е резервирано на 80% това по никакъв начин не ограничава използваемостта на инфраструктурата на „Булгартрансгаз“ и достъпа през тази връзка Бутан – „Чирен“ до и...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Вие говорите за изходната точка към Зайчар. Нали?

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Да.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Същото ограничение го има и на входна точка „Странджа 2“. Моля Ви се! Този договор е минавал през нас.

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Разбира се, но...

Венелин Фачиков - директор на дирекция „Търговски услуги“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Само да добавя, че тези двете точки нямат нищо общо с...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Имат общо с газопровода, който се казва „Балкански поток“. И аз питам: след

като по „Балкански поток“ в момента тече единствено газ от „Газпром експорт“, не вярвам да го отречете това, фактически само от там може да се нагнетява в момента в „Чирен“. Иначе Вие в бъдеще говорите, че може би в тези 10, дори 20%, които са предоставени за краткосрочни договори ще може и други доставчици да нагнетяват в „Чирен“, но в момента това е положението. Ако кажете нещо различно, това ще бъде новина.

Венелин Фачиков - директор на дирекция „Търговски услуги“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Само един пример ще Ви дам. Ползвател използва входна точка, различна от „Странджа 2“ и нагнетява в „Чирен“ и е един от най-големите ползватели. Това няма нищо общо, входните точки, откъде постъпва газ...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Вижте сега! Това, че нагнетяват в „Чирен“ никой не го отрича имаме и споразумение с гръцките оператори. Нали? Вие знаете, така както ние можем да ползваме Ревитуса, по същия начин те имат право да ползват нагнетяване в „Чирен“. Аз зададох друг въпрос, но за да не продължим в този дискурс, ще Ви кажа следното:

Давам като цяло този пример, за да покажа, че Вие стъпвате върху необходимост за някакво спешно реализиране на проекти, които по определен начин не могат еднозначно да бъдат възприети, докато други проекти в продължение на десет години, които обслужват сериозни райони в страната, със сериозно развитие на бизнес, на туризъм, на индустрия и т.н., седят и чакат. И искате 82% да има, не по-малко, външно финансиране. Добре, аз питам: „Булгартрансгаз“ за проекта до Банско и Разлог направи ли искане пред ЕК? Поиска ли да се включи в Плана за възстановяване и развитие този проект, за да получи европейско финансиране? Ако не сте направили това, което го пише тук, са просто едни такива свободни излияния. Направили ли сте? Има ли заявление от „Булгартрансгаз“ за такова финансиране? Защото моята документация не показва такова нещо, което означава, че за Вас той не е приоритет.

Иначе аз отбелязвам, че наистина, г-н Делев, Вие хубаво говорите, че това трябва да бъде приоритет, че всяко кътче едва ли не на България трябва да се направи необходимото да се газифицира, но действията Ви не се покриват с тези изявления. Разберете, ние се намираме в една фаза, когато трябва да се ускори този процес, защото ако се изпълнят плановете на ЕК, през 2050 г., ако продължава да се използва природния газ, ще бъде в ограничено количество. Нека да дадем възможност за всички тези области в страната и Вие да допринесете за това с разширение на газопреносната мрежа, с което изпълнявате най-важния обществен ангажимент. Това е най-важният обществен ангажимент. И когато ние разглеждаме Вашия Десетгодишен план, първото нещо е да видим как се разширява и за голямо съжаление констатираме, че най-често плановете за разширяване се придвижват от година на година. Иначе аз отчитам и напълно съм съгласен, че са включени разширенията, свързани с вертикалния газов коридор. Още повече, че те имат осигурено до голяма степен европейско финансиране и те са много важен елемент за България, за да бъде наистина важен транзитен играч в този регион. Там не ви оспорвам, защото има други, бих казал наднационални дори, цели, които се постигат. Но това, което вършите за тези региони по никакъв начин не мога да го одобря. Единствено, възползвайте се, разговаряйте с Равначки, съберете се и ще бъде добър знак за всички и особено за Комисията, ако в рамките на тези 14 дни Вие ни дадете корекция по представения от Вас Десетгодишен план, защото иначе ще засилите някои съмнения. Това е. Заповядайте, г-н Делев!

Никола Делев – и.д. директор на дирекция „Стратегическо планиране и развитие“ в „Булгартрансгаз“ ЕАД:

Ако позволите, само да отбележа, че г-н Равначки планираше участие днес в общественото обсъждане. За съжаление е на извънредна среща и снощи, когато изпратихме списъка с...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Мисля, че след моето изказване следващия път ще дойде със сигурност.

Ал. Йорданов – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:

Г-н Председател, ако позволите още две думи само.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, заповядайте, г-н Йорданов!

Ал. Йорданов – член на Комисията за енергийно и водно регулиране:

Първо, доколкото ежегодно аз, като член на Комисията, взимам участие в обсъждането на Десетгодишния план на „Булгартрансгаз“ вече десет години, първо, да кажа собственото си наблюдение, че аз от много години не съм виждал изпълнителния директор на „Булгартрансгаз“, който и да е бил той, на тази маса по време на общественото обсъждане на Десетгодишния план.

Второто нещо, което ще кажа, е в подкрепа на Вашия коментар за газопроводното отклонение към „Чирен“. Безспорни са вторичните ползи от това. Безспорни са. Тук обаче въпросът е: „За кого?“. Очевидно, че не е за тези общини, които не са присъединени днес към газопреносната система на „Булгартрансгаз“. Да, иначе ползите са безспорни и повишаване на сигурността на доставките, и повишаване на възможностите за съхранение и още много, много други неща. Да, тук нямаме абсолютно никакъв спор. Необходимо е, и също така да кажа, че то беше необходимо още при изграждането на разширението, което наричаме с всякакви имена. Ще възприема „Балкански поток“. Още тогава, само че поради нежеланието на основния ползвател тогава не беше оценена като приоритет тази връзка с газовото хранилище в Чирен. Предполагам, че добре си спомняте и такива въпроси са коментирани по време на предни обсъждания, така че, г-н Председател, абсолютно подкрепям коментара, който направихте. Никой не оспорва ползите. Въпрос на приоритети и кой се ползва от ползите.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря, г-н Йорданов! Колеги, приключваме! Преди да завърша откритото заседание, ще ми позволите да направя едно съобщение, което е именно свързано с днешното обсъждане, а именно: насрочвам закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране, на което Комисията трябва да одобри Десетгодишния план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2024 – 2033 г. за 31.07.2024 г. Днес сме 10.07.2024 г. Има две седмици за подаване на становища и корекции по плана, след което има време работната група да се съобрази с тях, да ги представи в окончателния доклад, който ще съпътства решението на Комисията. Благодаря Ви за участието и успешен ден на всички участници!

Приложения:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-15-45-15/04.07.2024 г. - покана до заинтересованите лица относно Десетгодишен план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз” ЕАД за периода 2023 – 2032 г.

2. Пълномощно на Константин Бонев, Владислав Петров, Никола Делев, Симона Тонева от Кирил Равнички – изпълнителен директор на „Булгартрансгаз” ЕАД.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....
А. Йорданов

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

.....
Б. Голубарев

.....
Д. Кочков

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

.....
П. Трендафилова

РОСИЦА ТОТКОВА

Протоколирали:

А. Фикова - главен експерт

Н. Косев – главен експерт